

Posudek na diplomovou práci Jonáše Kříže**„The Concepts of the American Dream in Francis Scott Fitzgerald's *The Great Gatsby* and Norman Mailer's *An American Dream*“**

(český název neuveden)

Vedoucí práce: PhDr. Petr Chalupský, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jakub Ženíšek

Diplomová práce Jonáše Kříže se zaměřuje na zpodobnění amerického snu ve dvou zásadních dílech americké literatury 20. století, Fitzgeraldova *Velkého Gatsbyho* (*The Great Gatsby*, 1925) a Mailerova *Amerického snu* (*An American Dream*, 1965).

Úvodní teoretická část nabízí přehled a vývoj principu tzv. „amerického snu“, počínaje religiózními konotacemi amerických puritánů až po bezuzdně materiální konotace 20. století. Na toto navazuje velmi eklektická (byť vcelku přínosná) podkapitola, která stručně mapuje různá americká literární ztvárnění amerického snu, resp. kritické reakce na tento koncept napříč několika staletími.

Praktická část pak nabízí analýzu různých aspektů Fitzgeraldova a Mailerova románu ve vztahu ke konceptu amerického snu. Práce je psána slušnou angličtinou, drží se vymezeného tématu a tvrzení vhodně prokládá parafrázemi a kratšími citacemi z primární i sekundární literatury.

Formální připomínky:

- Nepatříčně použité slovesné tvary, např.:
 - přítomný průběhový čas: „all Dreams are sharing some essential common characteristics“ (3), „Kelly is in fact a character whose evil is having even more significance ...“ (57) aj.
 - podmiňovací způsob: „...would sooner or later found its limits“
 - slovesa použitá v nesprávném významu, např. „the king declared the colonists with the right to establish...“ (7), nebo hláskování, např. „to pursuit“ (22)
- Nesprávná syntax v nepřímých otázkách, např. „the question what is the most general image...“ (3)
- Vztažné věty (např. začátek str. 8) a interpunkce obecně (chybějící čárky apod.)
- Rozdíly ve velikosti fontů, např. na str. 43

Věcné připomínky, potažmo dotazy k obhajobě:

- Autor práce se při stanovení cílů práce uchyluje k příliš ambicióznímu výrazivu. Práce tohoto zaměření může technicky vzato těžko něco „dokázat“ („prove“, str. 1), vhodnějším výrazem by bylo např. „confirm the hypothesis that...“/ „strongly indicate“ atp.
- Při popisu raných společenských forem na americkém kontinentě a jejich vztahu k mytologii amerického snu Kříž odkazuje na až extrémně mainstreamové prameny, v jejichž hodnocení působí americká společnost 18. a 19. století až příliš rovnostářsky. Bylo by záhodno tento obraz trochu korigovat za pomoci levicovějších historiků, namátkou Howarda Zinna. Některé pasáže v této části práce totiž působí jako nekritická fanfára, nikoli analytický text. Namátkou autorovo tvrzení ze strany 11, že „the true aim of the [Northern] Union (in late 19th century) was to create a path for upward social mobility for its citizens“, které zní jako sociální inženýrství. I z tohoto důvodu autor glosuje příjmovou a strukturální nerovnost až v souvislosti s korporatizací na konci 19. století, přestože hierarchické uspořádání společnosti částečně implikuje již americká ústava z konce 18. století (resp. *Federalist Papers*). Podobně idealistickou optikou (která ignoruje realpolitiku) Kříž nahlíží i americkou občanskou válku (str. 11 – 12).
- Teoretická část práce naopak velmi přehledně a uceleně popisuje, jak byl původní význam amerického snu postupně rozmělněn a částečně nahrazen sociálním darwinismem a jeho ideologickými deriváty – ve své analýze snad mohl autor zřetelněji zmínit principiální pnutí mezi

těmito dvěma ideologickými vzorci (americký sen x sociální darwinismus, potažmo equal opportunity x privilege).

- Není zcela jasné, jak podkapitola o Beatnicích slouží hlavnímu těžišti práce, resp. proč autor cítil potřebu rozebírat i jednotlivá díla Beatníků.
- Analytická část působí velmi slušně, snad až na analýzu Rojackova existencialismu (47 – 50), která svou pojmovou hloubkou poněkud překračuje výseč práce a ve výsledku příliš nepřispívá ke srozumitelnosti autorova argumentu jako celku.

Dotaz k obhajobě:

- Mohl by autor vlastními slovy vysvětlit zamýšlený význam následujícího dvojvětí na začátku str. 14? „What Lincoln proclaimed was the idea of the government actively creating an environment that would enable people to succeed and fulfil their American Dreams. The reality of Carnegie’s America, however, was a government that stood aside in the affairs of the country’s economy and thus acting fort he bendit of the large companies.“
- Mohl by autor blíže osvětlit spojitost mezi hlavními hrdiny románu *Na cestě* a Ishmaelem z Melvillovy *Bílé velryby*, k níž se vyjadřuje na konci str. 18 a začátku str. 19?

Přes výše uvedené výhrady je třeba závěrem dodat, že diplomová práce Jonáše Kříže je zajímavým počinem, který tímto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře** až **výborně**.

V Praze dne 7.9. 2013

.....
Mgr. Jakub Ženíšek